Lietas arhīva Nr. CA-0061-22/11
ECLI:LV:ZAT:2022:0405.C73499020.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2022.gada 5.aprīlī

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētājs Aigars Sniedzītis
tiesnese Anita Misiuna
tiesnese Daina Baltā
sekretāre Evita Ahmedčika
piedaloties prasītājas administratoram Edijam Jansonam, atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Lapsam

izskatīja atklātā tiesas sēdē videokonferences režīmā Microsoft Teams platformā civillietu maksātnespējīgās Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "/Nosaukums A/" prasībā pret /vieta/ "/Nosaukums B/" par parāda piedziņu sakarā ar maksātnespējīgās Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "/Nosaukums A/" apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2021.gada 30.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Maksātnespējīgās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "/Nosaukums A/" (turpmāk tekstā - MLPKS "/Nosaukums A/") administrators Edijs Jansons cēla tiesā prasību pret /vieta/ "/Nosaukums B/" (turpmāk/Nosaukums B/) par naudas līdzekļu piedziņu.

Prasība pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[1.1] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 17.janvāra spriedumu civillietā Nr.C73267020 pasludināts LPKS "/Nosaukums A/" maksātnespējas process, par maksātnespējas procesa administratoru iecelts Edijs Jansons.

[1.2] Pārbaudot MLPKS /Nosaukums A/ grāmatvedības dokumentus konstatējams, ka MLPKS /Nosaukums A/ atbildētājai ir izmaksājusi naudas līdzekļus 2019.gada 26.septembrī 11156,13 *euro* apmērā, kā mērķi norādot „PPR Nr./numurs/," un 2019.gada 11.decembrī 18258,01 *euro* apmērā, kā mērķi norādot „PPR Nr./numurs/".

[1.3] No kreditoru prasījumu reģistra konstatējams, ka minēto naudas līdzekļu samaksas dienā, t.i., 2019.gada 26.septembrī MLPKS "/Nosaukums A/" bija neizpildītas saistības pret vairākiem kreditoriem, kuru saistību izpildes termiņš bija iestājies.

Tādējādi konstatējami Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punktā norādītie noteikumi un atbildētājai ir pienākums atmaksāt MLPKS "/Nosaukums A/" saņemtos naudas līdzekļus 29414,14 *euro* apmērā.

[1.4] Maksātnespējas likuma mērķis ir atjaunot kreditoru vienlīdzību situācijā, kad parādnieks būdams faktiski maksātnespējīgs pilda saistības pret atsevišķiem kreditoriem, vienlaikus nesedzot citu kreditoru prasījumus. Ja sabiedrība nonāk finansiālās grūtībās un īsi pirms maksātnespējas, nepildot saistības pret citiem kreditoriem, atmaksā aizdevumu dalībniekam, ar to tiek pārkāpts kreditoru vienlīdzības princips un ir piemērojams Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punkts.

[1.5] Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 64.panta pirmās daļas 1.punktu, 72. panta pirmās daļas 1. punktu, 99. pantu, prasītājs lūdz tiesu piedzīt no /Nosaukums B/ MLPKS "/Nosaukums A/" labā parādu 29414,14 *euro* apmērā.

[2] Atbildētāja iesniegusi tiesā rakstveida paskaidrojumus, kuros prasību neatzīst.

Paskaidrojumos norādīti šādi iebildumi.

[2.1] Atbildētāja ir prasītājas - MLPKS "/Nosaukums A/" biedrs.

[2.2] Maksātnespējas likuma 72.pantā, uzskaitot ieinteresētās personas, nav minēti kooperatīvo sabiedrību biedri, šo likuma normu nedrīkst tulkot paplašināti. Prasītāja nav ņēmusi vērā un nav arī norādījusi tiesai, ka pirms šī maksātnespējas procesa prasītājai ar Zemgales rajona tiesas 2018.gada 8.augusta spriedumu ir pasludināts tiesiskās aizsardzības process. Prasītāja saskaņā ar apstiprināto plānu TAP laikā turpināja savu saimniecisko darbību. Tā kā plānā viens no kreditoru prasījumu segšanas avotiem bija paredzēta komisijas naudas iekasēšana no graudu pirkšanas - pārdošanas darījumiem, tad, atbalstot un veicinot plāna izpildi arī prasītājas biedri nodeva (pārdeva) tam graudus/rapsi, kas jau tūlīt tālāk tika pārdoti graudu pircējiem (AS /Nosaukums C/ u.c.), no attiecīgajiem darījumiem nopelnot komisijas naudu.

[2.3] Naudas līdzekļu izmaksu prasītāja veica savas saimnieciskās darbības ietvaros, realizējot TAP plānu. Bez tam atbildētāja ar prasītāju 2018.gada 26.novembrī jau noslēdza graudu pirkuma līgumu Nr./numurs/, plānojot pārdot prasītājai 350 tonnas 2019.gada ražas kviešus. Līguma noslēgšana notika TAP procesa ietvaros, ar mērķi turpināt saimniecisko darbību un pildīt tiesas apstiprināto TAP plānu.

[2.4] Atbildētāja pārdeva prasītājai kviešus, par ko noformēti darījuma dokumenti: 2019.gada 29.augusta pavadzīme - rēķins Nr./numurs/, summa 11362,79 *euro*, apmaksas termiņš 2019.gada 26.septembris un 2019.gada 5.septembra pavadzīme - rēķins Nr./numurs/, summa 18788,79 *euro*, apmaksas termiņš 2019.gada 3.oktobris, bet prasītāja par preci norēķinājās. Atbildētājai motivācija veicināt prasītājas saimniecisko darbību bija arī tāpēc, ka atbildētāja kā viena no kreditoriem jau bija minēta prasītājas TAP plānā, kreditora prasījuma summa - 13283,29 *euro*.

[3] Prasītājas pārstāvis, maksātnespējas procesa administrators E.Jansons, iesniedzis papildus paskaidrojumus, kuros prasību uztur.

Uzsver, ka iestājušies visi Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktie priekšnosacījumi prasības apmierināšanai.

Lietā nav strīda un ar rakstveida pierādījumiem ir pierādīts, ka maksājumi atbildētājai ir veikti sešu mēnešu termiņā pirms LPKS /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Uzskata, ka Maksātnespējas likuma 72.panta pirmās daļas 1.punkts ietver jebkura parādnieka dalībniekus un pārvaldes institūciju locekļus. Prasītāja ir parādnieks maksātnespējas procesa izpratnē, līdz ar ko tās biedri ir ieinteresētās personas. Naudas līdzekļu samaksas dienās, t.i., 2019.gada 26.septembrī un 2019.gada 3.oktobrī, MLPKS /Nosaukums A/ bija neizpildītas saistības pret vairākiem kreditoriem, kuru saistību izpildes termiņš bija iestājies agrāk.

Atsaucas uz Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 19.februāra spriedumu civillietā Nr.C73397120, kur atzīts, ka kooperatīvās sabiedrības biedri ir ieinteresētās personas pret parādnieku, t.i., MLPKS /Nosaukums A/. Atbildētājas norādītajam apstāklim, ka izmaksas veikšana atbildētājai notikusi prasītājas tiesiskās aizsardzības procesa laikā, kā arī atbildētājas attieksmei par maksājumu veikšanu nav nozīmes izskatāmajā lietā, jo no Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktā izriet, ka ir jākonstatē tikai pantā ietvertie apstākļi, nevis jāvērtē papildus apstākļi.

[4] Atbildētāja 2021.gada 17.martā iesniegusi papildus paskaidrojumus, kur lūdz prasību noraidīt.

Papildus iepriekšējos paskaidrojumos paustajam tiek uzsvērti šādi argumenti.

[4.1] Abas naudas summas prasītāja atbildētājai pārskaitījusi pēc naudas saņemšanas no AS /Nosaukums C/. Līdz ar to esošie pierādījumi apliecina, ka graudu pirkšana - pārdošana 2019.gada 29.augustā un 5.septembrī notikusi prasītājas TAP plāna ietvaros.

[4.2] Prasītājas un atbildētājas starpā ir noticis tiesisks darījums, kā rezultātā atbildētāja ir pārdevusi prasītājai savu 2019.gada ražu (graudus) un to realizējot (pārdodot) tālāk AS /Nosaukums C/, prasītāja ir guvusi peļņu (komisijas maksas veidā) paturot to sev.

[4.3] Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 49.pantu uzskata, ka likumdevējs likumā ir iestrādājis normu, kas paredz atkāpes no TAP izpildes. Kā izriet no lietas materiālos esošā TAP, kopējo LPKS /Nosaukums A/ saistību apmērs sastāda 2 630 349,61 *euro*, līdz ar to 2 % no minētās summas sastādītu 52 606,99 *euro*. Jāņem vērā, ka darījumi par graudu pirkumu - 2 pārdevumu, kas noslēgti starp LPKS /Nosaukums A/ un atbildētāju nekādā ziņā nav atzīstami par tādiem, kas kaut kādā veidā pasliktina vai varētu pasliktināt parādnieka finansiālo stāvokli vai kaitēt tās kreditoru kopuma interesēm. Gluži pretēji, darījumi tika veikti peļņas gūšanas nolūkā un to rezultātā LPKS /Nosaukums A/ tikai ieguva (guva peļņu - komisijas maksu, kuru paturēja sev).

[4.4] Atbildētājai veiktā naudas līdzekļu samaksa saskaņā ar tiesiski noslēgtiem darījumiem par tai piederošas preces (graudu ražas) pārdošanu prasītājai, kura neieguldot nekādus savus līdzekļus pārdeva to tālāk AS /Nosaukums C/ un norēķinus ar atbildētāju veica tikai pēc tam, kad bija saņēmusi maksu par graudiem no AS /Nosaukums C/ un no minētajiem darījumiem guva peļņu, nav uzskatāma par kaut kādu iespējamo parādu segšanu atbildētājai Maksātnespējas likuma 99.panta izpratnē.

[4.5] TAP ietvaros prasītāja ir daļēji izpildījusi saistības, tādējādi samazinot to kopējo apmēru. MLPKS /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistrā ir norādīta daļa no tiem pašiem kreditoriem, kas tika norādīti LPKS /Nosaukums A/ TAP, atšķiras tikai šo kreditoru saistību apmēra atlikums. Tādējādi arī maksājumi nav atzīstami par tādiem, kas veikti laikā, kad nav pildītas citas saistības, kuru izpildes termiņš iestājies pirms ieinteresēto personu saistību izpildes termiņa.

[4.6] Lūdz noraidīt prasību un saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.pantu atlīdzināt atbildētājai ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1425 *euro* apmērā.

[5] Ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 30.aprīļa spriedumu prasība noraidīta.

Spriedumā norādīti šādi apstākļi.

[5.1] Lietā nodibināts, ka ar Zemgales rajona tiesas 2018.gada 8.augusta spriedumu apstiprināts MLPKS "/Nosaukums A/" TAP pasākumu plāns (lieta Nr.C73298018), bet ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 17.janvāra spriedumu pasludināts parādnieka maksātnespējas process (lieta Nr.C73267020), par administratoru ieceļot Ediju Jansonu.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 99.panta saturam, lietā jākonstatē priekšnoteikumi naudas atprasīšanai: 1) maksājums ir izdarīts pēdējo sešu mēnešu laikā pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas; 2) maksājums izdarīts parāda segšanai; 3) parāds samaksāts ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku; 4) nav pildītas citas saistības, kuru izpildes termiņš jau bija iestājies.

[5.2] Prasītāja ir pierādījusi, ka LPKS /Nosaukums A/ 2019.gada 26.septembrī veikusi maksājumu /Nosaukums B/ 11156,13 *euro* apmērā, kā mērķi norādot „PPR Nr./numurs/." un 2019.gada 3.oktobrī 18258,01 *euro* apmērā, kā mērķi norādot „PPR Nr/numurs/".

Tādējādi atzīstams par pierādītu, ka LPKS /Nosaukums A/ strīdus summas /Nosaukums B/ izmaksājusi sešus mēnešus pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, par ko lietā faktiski nepastāv strīds.

Lai gan atbildētājas pārstāvis uzskata, ka maksājumi nav atzīstami par tādiem, kas veikti laikā, kad nav pildītas citas saistības, kuru izpildes termiņš iestājies pirms ieinteresēto personu saistību izpildes termiņa, tiesa tam nepiekrīt.

Ar kreditoru prasījumu reģistru ir pierādīts, ka LPKS "/Nosaukums A/" bija neizpildītas saistības pret citiem kreditoriem, kuru izpildes termiņš jau bija iestājies pirms maksājuma veikšanas, par ko liecina kreditoru prasījumu norādītais prasījuma rašanās laiks.

Nav nozīmes atbildētājas paskaidrojumiem par to, ka LPKS /Nosaukums A/ tiesiskās aizsardzības procesa laikā būtiski samazinājies kreditoru prasījumu apjoms, jo kreditoru prasījumu galveno prasījumu kopējais apmērs ir 1610890,10 *euro,* kas joprojām ir ievērojams apmērs, tai skaitā daudzi no prasījumiem ir radušies pirms maksājumu izdarīšanas /Nosaukums B/.

Nevar piekrist prasītājas pārstāvim, ka tiesai nav tiesības vērtēt taisnīguma vai citus apsvērumus un būtu jāaprobežojas vienīgi ar maksājuma perioda, citu saistību pastāvēšanu un ieinteresētās personas statusa izvērtēšanu.

Maksātnespējas likumu 99.panta kārtībā maksātnespējas procesa administratoram piešķirtas tiesības atprasīt parādnieka naudas līdzekļus, neapstrīdot darījumus.

Tomēr administratora tiesības atprasīt Maksātnespējas likuma 99.pantā minētās naudas summas nevar atraut no darījuma, uz kura pamata veikts maksājums, nevērtējot to vai tas noticis kreditoru interesēs, vai kaitējis tām.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 1.pantā noteiktajam mērķim, 6.pantā noteiktajiem maksātnespējas principiem, administratoram ir tiesības celt prasības Maksātnespējas likuma 65.pantā paredzētajos gadījumos parādnieka mantas vai naudas līdzekļu atgūšanai gadījumos, kad ir noticis parādnieka mantas samazinājums un darījums ir noticis pretēji parādnieka interesēm. Būtiski iegūt pierādījumus tam, ka darījumi, pamatojoties uz kuriem ir veikti maksājumi atbildētājai 2019.gada 26.septembrī un 3.oktobrī, ir samazinājuši kreditoru prasījumu apmierināšanas iespējas maksātnespējas procesā.

Izspriežot konkrēto lietu, būtiski ir izvērtēt, vai maksājumi ir veikti kreditora parāda segšanai un vai maksājumu veikšana ir pretēja kreditoru kopuma interesēm, neievērojot kreditoru vienlīdzības principu.

[5.3] 2018.gada 22.jūnija LPKS /Nosaukums A/ tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā norādīts, ka parādnieka ieņēmumi tiesiskā aizsardzības procesa laikā cita starpā tiks gūti no saimnieciskās darbības, proti, lauksaimniecības produkcijas – graudu, rapša un citu graudaugu iepirkuma un pārdevuma (komisijas maksas) 350000 *euro* apmērā. Šī summa tiek plānota saskaņā ar prognozējamā graudu iepirkumu apjomu, kas ideālā variantā varētu pieaugt.

Kā iepriekš spriedumā minēts, LPKS /Nosaukums A/ TAP šādā redakcijā ticis apstiprināts ar Zemgales rajona tiesas 2018.gada 18.augusta spiedumu. Tādējādi uzskatāms, ka tiesiskās aizsardzības procesa pasākuma plāns bija saskaņots ar kreditoru kopumu un tiesa, to apstiprinot, bija izvērtējusi plāna atbilstību Maksātnespējas likuma 40.pantam.

Šādos apstākļos nav pamata apšaubīt, ka plānā izmantotās metodes un pasākumu kopums, tai skaitā graudu iepirkšana ar mērķi pārdot tālāk, gūstot peļņu no komisijas maksas, atbilst kreditoru kopuma interesēm.

Kā secināms no 2018.gada 26.novembra pušu noslēgtā graudu pirkuma līguma Nr./numurs/, tad tas ir noslēgts jau pēc prasītājas TAP

apstiprināšanas tiesā.

Tādejādi gan pats darījums, gan tā izpilde, par ko liecina pavadzīmes rēķini, bija notikusi prasītājas tiesiskās aizsardzības procesa pasākuma plāna īstenošanas laikā kreditoru kopuma interesēs.

Prasītājas veiktie maksājumi nav uzskatāmi par parāda samaksu, bet tie ir prasītājas maksājumi atbildētājai saistībā ar pašas prasītājas TAP īstenošanu un prasītājas mērķis ir gūt no darījuma naudas līdzekļus, ar ko norēķināties ar kreditoru kopumu.

[5.4] Pirkuma līguma 1.10. un 1.11.punktā puses vienojušās par samaksas kārtību, vienojoties par ieskaitu ar minerālmēsliem un augu aizsardzības līdzekļiem, bet gadījumā, ja graudu vērtība ir lielāka, vienojoties par bezskaidras naudas norēķinu. 1.11.punktā puses norādījušas, ka pircējs preces apmaksas pienākumu uzdod trešajai personai (AS /Nosaukums C/).

No pavadzīmes rēķina Nr./numurs/ secināms, ka 2019.gada 29.augustā /Nosaukums B/ piegādājušas prasītājai 65,652 tonnas graudu par 11362,79 *euro*, un prasītāja tajā pašā dienā graudus vēl lielākā apjomā piegādājusi AS /Nosaukums C/, piestādot rēķinu Nr./numurs/, atkārtoti šādas piegādes notikušas 2019.gada 5.septembrī.

Tādējādi no līguma satura un minētajiem pierādījumiem, ir secināms, ka preci (graudus) faktiski ieguvusi (nopirkusi) AS /Nosaukums C/ nevis prasītāja, kam darījumā ir tikai starpnieka loma. Līguma 1.11.punkts pēc būtības noteic, ka samaksa par graudiem faktiski tiek veikta nevis no parādnieka mantas vai naudas līdzekļiem, bet gan no AS /Nosaukums C/ naudas, ko tā ieskaita prasītājai par graudiem, ko prasītāja saņēmusi no atbildētājas.

Līdz ar ko secināms, ka darījuma slēgšanas mērķis un tā sekas ir prasītājas peļņas gūšana, paturot no graudu realizācijas komisijas maksu, līdz ar ko darījuma rezultātā prasītājas manta nav samazinājusies.

Tādējādi darījuma mērķis un graudu pirkuma maksas ieskaitīšana atbildētājas kontā nav uzskatāma par atbildētājas interešu lobēšanu attiecībā pret citiem kreditoriem, kas būtu atzīstama par Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktās naudas atprasīšanas priekšnoteikumu.

[5.5] Nav pamata uzskatīt, ka veicot maksājumu atbildētājai būtu pārkāpts kreditoru vienlīdzības princips.

[5.5.1] Konkrētajā situācijā tika atzīts, ka bija notikusi prasītājas TAP pasākumu plāna izstrāde un kreditori to bija saskaņojuši ar prasītāju. Tādējādi kreditoru kopums bija piekritis plānā minētajiem pasākumiem, proti, graudu iepirkšanai ar mērķi tos realizēt, gūstot ienākumus no komisijas maksas.

Minētais norāda uz to, ka darījumi ir notikuši un ar to veiktie maksājumi ir veikti atšķirīgos apstākļos no darījumiem pirms tiesiskās aizsardzības plāna apstiprināšanas, līdz ar ko atbildētāja neatrodas vienādos apstākļos ar prasītājas kreditoriem, kuri nav saistīti ar TAP pasākuma plāna ietvaros īstenotām darbībām.

[5.5.2] Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 40.panta piekto daļu, secināms, ka likumdevējs garantējis personām, kas veicina maksātspējas atjaunošanu, ka tās necieš zaudējumus, bet spēs atgūt ieguldītos līdzekļus, no parādnieka mantas, kas savukārt, izslēdz tiesības parādniekam, t.i., prasītājai atprasīt maksājumus no šīm personām Maksātnespējas likuma 99.panta kārtībā.

Nākotnē ir plānots arī Maksātnespējas likumā ieviest tādu tiesisko regulējumu, kas atbalstīs un aizsargās personas, kuras gatavas ieguldīt naudas līdzekļus, jeb savu mantu maksātnespējīga parādnieka maksātspējas atjaunošanai (Maksātnespējas likuma 96.pants piektās daļas likumprojekts).

Darījumi, kuru rezultātā parādniece (prasītāja) ir ieguvusi finanšu līdzekļus TAP plāna īstenošanai nav apstrīdami, kā arī nav atprasāmi naudas līdzekļi Maksātnespējas likuma 99.panta kārtībā, jo pastāv atšķirīgi apstākļi sakarā ar to, ka maksājumi ir veikti TAP plāna īstenošanas ietvaros.

[5.5.3] Atbildētāja neatrodas vienādos apstākļos ar citiem kreditoriem arī tā iemesla dēļ, ka atbildētāja ir lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības biedrs, ko pierāda izraksts, par ko lietā nepastāv strīds.

Ievērojot Kooperatīvo sabiedrību likuma 8.pantu, Ministru kabineta 2019.gada 16.jūlija noteikumu Nr.357 "Kooperatīvo sabiedrību atbilstības noteikumi" 10.punktu, secināms, ka prasītājas un atbildētājas veiktie darījumi faktiski ir atšķirīgi darījumi no prasītājas darījumiem ar personām, kas nav sabiedrības biedri.

Darījumi starp lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības biedriem un sabiedrību, un sabiedrības darījumi citām personām nav atzīstami par vienādi vērtējamiem, jo biedru interešu apmierināšana ir sabiedrības primārais uzdevums saskaņā ar likumu un sabiedrības statūtiem.

Biedru intereses sabiedrībai ir atšķirīgas salīdzinoši ar citiem darījumu partneriem, un šāda situācija ir leģitīma, jo lauksaimniecības pakalpojumu sabiedrības darbības mērķi un uzdevumi ir savādāki.

[5.6] Prasītājas un atbildētājas veiktie darījumi un ar to saistītie maksājumi ir veikti prasītājas interesēs prasītājas tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna īstenošanas ietvaros, nepārkāpjot kreditoru vienlīdzības principu vai patvaļīgas rīcības aizlieguma principu. Tā kā kreditoru kopuma intereses nav aizskartas un maksājumi nav veikti parāda samaksai, bet TAP plāna ietvaros, iztrūkst nepieciešamie kritēriji Maksātnespējas likuma 99.panta piemērošanai.

Tā kā konstatēts patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai, tad nav izšķirošas tiesiskas nozīmes apstāklim vai atbildētāja ir atzīstama par ieinteresēto personu prasītājas maksātnespējas procesā.

[6] MLPKS "/Nosaukums A/" administrators Edijs Jansons iesniedza apelācijas sūdzību (lietas 137.-138.lapas) par Zemgales rajona tiesas 2021.gada 30.aprīļa spriedumu, uzskatot to par nepamatotu un pārsūdzot to apjomā.

Apelācija sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[6.1] Apstāklim, ka izmaksas veikšana atbildētājam notikusi prasītājas tiesiskās aizsardzības procesa laikā, kā arī atbildētāja attieksmei par maksājumu veikšanu nav nozīmes izskatāmajā lietā, jo no Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktā izriet, ka ir jākonstatē tikai pantā ietvertie apstākļi, nevis jāvērtē papildus apstākļi.

[6.2] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka kreditoru reģistrā ir reģistrēti arī citi kreditori, kuru saistības radušās tieši tiesiskās aizsardzības plāna laikā, t.sk. Valsts ieņēmumu dienesta prasījums.

[6.3] Tiesas veiktā tiesiskās aizsardzības procesa normu un tiesiskās aizsardzības procesa laikā noslēgto darījumu analīzei nav nozīmes izskatāmajā lietā. Tiesa kļūdaini izpratusi Maksātnespējas likuma 40.pantā ietverto normu jēgu un mērķi.

Neviena Maksātnespējas likuma norma neizslēdz pienākumu veikt naudas summu atmaksu Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktajos gadījumos.

Atbildētajai nav piešķirtas nekādas priekšrocības tiesiskās aizsardzības procesa plānā.

[6.4] Tiesa spriedumā nepamatoti vērtējusi iespējamās izmaiņas Maksātnespējas likumā, kuras varētu skart tiesiskās aizsardzības procesus.

Darbs pie Maksātnespējas likuma grozījumiem, saistībā ar Eiropas Savienības direktīvas ieviešanu, ir tikai sākuma stadijā un grozījumu pieņemšanas laiks nav zināms.

[6.5] Maksātnespējas likuma mērķis ir veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu. Savukārt šā likuma 6.pantā noteikti vispārējie principi, kas piemērojami juridiskās personas maksātnespējas procesā, tostarp kreditoru vienlīdzības princips.

[6.6] Faktiski lielākajai daļai maksātnespējīgo subjektu - juridisko personu, saimnieciskā darbība norit līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai.

Līdz ar to, arī maksājumi tiek veikti līdz pat maksātnespējas procesa pasludināšanai. Maksātnespējas likuma 99.pantā ietverts regulējums šādu īsi pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas veiktu maksājumu atprasīšanai.

No civillietas materiālos esošajiem kreditoru prasījumu reģistra un tiesiskās aizsardzības plāna konstatējams, ka saistību izpildes termiņš citiem kreditoriem, t.sk. Valsts ieņēmumu dienestam, bija iestājies pirms saistību izpildes termiņa atbildētājam.

[6.7] Tiesa nepamatoti noteikusi sprieduma labprātīgas izpildes termiņu. Prasītājai joprojām ir aktīvs maksātnespējas process, kas nozīmē, ka visas saistības, tajā skaitā tās, kuras maksātnespējas procesa laikā parādniekam rodas uz sprieduma pamata, tiek pildītas termiņos un kārtībā, kāda noteikta Maksātnespējas likumā.

Prasītāja apelācijas sūdzībā lūdz piedzīt no/Nosaukums B/, MLPKS "/Nosaukums A/" labā parādu 29414,14 *euro* apmērā.

[7] Ar Zemgales apgabaltiesas tiesas tiesneša 2021.gada 29.jūnija lēmumu minētajā civillietā ierosināta apelācijas tiesvedība un nozīmēta lietas izskatīšana rakstveida procesā (lietas 145.lapa).

[8] 2021.gada 1.septembrī no prasītāja saņemts pieteikums ar lūgumu nozīmēt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā (lietas 148.lapa).

[9] 2021.gada 2.septembrī no prasītājas saņemti rakstveida paskaidrojumi (lietas 149.-151.lapa).

Paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[9.1] LPKS /Nosaukums A/ ir juridiska persona, līdz ar to LPKS /Nosaukums A/ ir parādnieks Maksātnespējas likuma izpratnē.

Savukārt Maksātnespējas likuma 72.panta 1.daļas 1.punkts paredz, ka par ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku atzīstami parādnieka dalībnieki.

Kooperatīvās sabiedrības dalībnieki ir biedri. Atbildētājs ir LPKS /Nosaukums A/ biedrs, kuram pieder 29 pajas.

Līdz ar to, konstatējams, ka maksājumi veikti ieinteresētajai personai attiecība pret parādnieku.

[9.2] No prasības pieteikumam pievienotā kreditoru prasījumu reģistra konstatējams, ka minēto naudas līdzekļu samaksas dienās, t.i. 2019.gada 26.septembrī un 2019.gada 3.oktobrī, MLPKS /Nosaukums A/ bija neizpildītas saistības pret vairākiem kreditoriem, kuru saistību izpildes termiņš bija iestājies. Tajā skaitā pret kreditoriem, saistības pret kuriem ir iestājušās tiesiskās aizsardzības procesa laikā un nav iekļautas TAP plānā (t.sk. Valsts ieņēmumu dienests, SIA "/Nosaukums D/ ", SIA "/Nosaukums E/ "). Parādnieka saistības pret visiem iepriekš norādītajiem kreditoriem ir radušās tiesiskās aizsardzības procesa laikā, kreditoriem palīdzot parādniekam izpildīt TAP plānu. Parādnieks nevar izdarīt izvēli par labu vienam no kreditoriem, kas atrodas salīdzināmos apstākļos ar citiem kreditoriem.

[9.3] Vēl būtiski uzsvērt, ka parādnieks veicis saistību izpildi atbildētājam, kas ir ieinteresētā persona attiecībā pret parādnieku, vienlaikus neveicot tekošos nodokļu maksājumus, kā arī neveicot maksājumus citiem kreditoriem.

Atbildētajam nav piešķirtas nekādas priekšrocības tiesiskās aizsardzības procesa plānā, šādas priekšrocības attiecībā pret citiem kreditoriem Atbildētājam nav piešķirtas arī ar normatīvajiem aktiem.

[9.4] Atbildētāja attieksmei par maksājumu veikšanu nav nozīmes izskatāmajā lietā, jo no Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktā izriet, ka tiesai ir jākonstatē tikai pantā ietvertie apstākļi, nevis jāvērtē papildus apstākļi.

[10] Ar Zemgales apgabaltiesas tiesneša 2021.gada 21.septembra rezolūcijas veida lēmumu mainīts procesa veids, pārejot uz mutvārdu procesu un nozīmējot lietas izskatīšanu 2022.gada 22.februāri pulksten 14.00 (lietas 145.lapa).

[11] Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājas pārstāvis Edijs Jansons prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem apstākļiem, nolasīja 2022.gada 22.februārī tiesā iesniegtos rakstveida paskaidrojumus.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Lapsa prasību un apelācijas sūdzību neatzina par pamatotām, lūdzot tās noraidīt.

Motīvu daļa

[12] Noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus un rakstveida pierādījumus lietā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas kā nepamatotas.

[13] Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums prasībā par parāda piedziņu ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar ko atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai, atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorādot.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Atbilstoši iesniegtās apelācijas sūdzības saturam, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2021.gada 30.aprīļa spriedums ir pārsūdzēts pilnā apjomā, līdz ar to civillieta izskatāma pēc būtības apelācijas instances tiesā.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka apelācijas sūdzībā norādītie apstākļi nav vērtējami kā pamats pirmās instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

[15] Pušu starpā nav strīda par vairākiem faktiem, kam ir nozīme strīda atrisināšanā.

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti šādi pirmās instances tiesas nodibinātie faktiskie apstākļi: par LPKS "/Nosaukums A/" apstiprināto TAP pasākumu plānu; par LPKS "/Nosaukums A/" maksātnespējas procesa pasludināšu un šī procesa administratora iecelšanu; par pušu noslēgto darījumu pēc TAP pasākumu plāna apstiprināšanas; par atbildētājas piegādātajiem graudiem un prasītājas naudas summu izmaksu.

Līdz ar to šos faktus apelācijas instances tiesa nepārbauda atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešajai daļai.

Strīds apelācijas instances tiesā ir par konstatēto faktisko apstākļu novērtēšanu, proti, vai konstatētie apstākļi dod pamatu atprasīt no atbildētājas naudas summu, pamatojoties uz tiesību normām, kuras iekļautas Maksātnespējas likuma 72.panta pirmajā daļā un 99.pantā.

[16] Maksātnespējas likuma normas piešķir administratoram tiesības veikt tiesiskas darbības parādnieka mantas atgūšanai un nodot tiesai izskatīšanai jebkuru parādnieka prasījumu *(sk. Maksātnespējas likuma 65.panta 6.punktu un 67.panta 3.punktu).*

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punkta tiesisko sastāvu veido sekojošas pazīmes: 1) pēdējo sešu mēnešu laikā pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas parādu segšanai parādnieks ir samaksājis naudu; 2) ir izveidojies parāds, un tas samaksāts ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku; 3) nav pildītas citas saistības, kuru izpildes termiņš iestājies pirms ieinteresēto personu saistību izpildes termiņa.

Līdz ar to, lai apmierinātu prasību, kas celta, pamatojoties Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punktu, atbilstoši tiesību normas dispozīcijai, tiesai ir jākonstatē vairāki kumulatīvie kritēriji.

Senāts savā praksē norādījis, ka Maksātnespējas likuma 99.panta mērķis ir atjaunot kreditoru vienlīdzību situācijā, kad parādnieks, būdams faktiski maksātnespējīgs, pilda saistības pret atsevišķiem preferētiem kreditoriem, vienlaikus nesedzot citu kreditoru prasījumus. *(sk. Senāta 2020.gada 3.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-39/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0703.C21028517.6.S) 6.1.punktu).* Šai judikatūras atziņai ir pievienojusies arī pirmās instances tiesa un apelācijas sūdzības iesniedzējs.

[16.1] Civillietu tiesas kolēģija uzskata par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentu, ka pirmās instances tiesa atkāpusies no Maksātnespējas likuma 99.pantā noteiktā.

[16.1.1] Atbilstoši pirmās instances tiesas nodibinātajam /Nosaukums B/ piegādājusi LPKS "/Nosaukums A/" preci – kviešus, proti, 2019.gada 29.augustā par 11156,13 *euro* un 2019.gada 5.septembrī par 18258,01 *euro*, par šo preci/Nosaukums B/ veikta samaksa 29414, 14 *euro* apmērā.

Lietā nevar būt strīds, ka atprasāmā naudas summa 29414,14 *euro* izmaksāta ne tikai pēdējo sešu mēnešu laikā pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas, bet arī apstiprinātā LPKS "/Nosaukums A/" tiesiskās aizsardzības procesa laikā.

[16.1.2] Senāts vērtējis mantiskās ieinteresētības aspektus un ir izdarījis skaidru un nepārprotamu secinājumu, ka lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības biedrs ir atzīstams par ieinteresēto personu Maksātnespējas likuma 72.panta izpratnē *(sk. Senāta 2021.gada 28.maija sprieduma lietā Nr.C69267420, SKC-593/2021, ECLI:LV:AT:2021:0528.C69267420.12.S), 8.2.punktu).*

[16.1.3] Maksātnespējas likums, kas regulē maksātnespējas procesa norisi, paredz dažādus tiesību institūtus, tajā skaitā, tiesiskās aizsardzības process, juridiskās personas maksātnespējas process.

Kā norādīts Maksātnespējas likuma, kas stājās spēkā 2010.gada 1.novembrī, anotācijā termins „maksātnespēja" iekļauj sevī gan TAP, gan maksātnespējas procesu. Termina maksātnespējas process lietojums ir šaurāks (*sk. Likumprojekta „Maksātnespējas likums" anotācija).*

Par šo procesu vienagabalainību liecina arī tas, ka Maksātnespējas likuma 6.panta pirmajā daļā netiek atsevišķi paredzēti vispārējie principi TAP un maksātnespējas procesam.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 6.panta 1.punktu maksātnespējas procesā un TAP piemēro jau iegūto tiesību saglabāšanas principu, atbilstoši kuram procesā tiek ievērotas pirms procesa iegūtās kreditoru tiesības. Kreditora tiesību ierobežojums, kas noteikts procesa ietvaros, nevar būt lielāks, nekā ir nepieciešams attiecīgā procesa mērķa sasniegšanai.

TAP mērķis – atjaunot parādnieka spēju nokārtot savas saistības, ja parādnieks nonācis finansiālās grūtībās vai uzskata, ka tajās nonāks (Maksātnespējas likuma 3.panta pirmā daļa).

Atbilstoši minētajam Civillietu tiesas kolēģija secina, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzējam, ka ir vērtējami papildus apstākļi, kas attiecas uz TAP pasākuma plānu, LPKS "/Nosaukums A/" saimniecisko darbību TAP laikā un noslēgto Pirkuma līgumu. Arī LPKS "/Nosaukums A/" maksātnespējas procesa administrators atsaucas uz papildu apstākļiem saistībā ar TAP pasākumu plānu un pirkuma līgumu.

[16.1.4] Kā jau nodibinājusi pirmās instances tiesa, ar Zemgales rajona tiesas 2018.gada 8.augusta spriedumu apstiprināts LPKS "/Nosaukums A/" TAP pasākumu plāns 2018.gada 22.jūnija redakcijā (lietas 30.-43.lapa), kas netika apstrīdēts, ka TAP pasākumu plāns tika saskaņots ar kreditoriem.

No minētā TAP pasākumu plāna 6.punkta redzams, ka LPKS "/Nosaukums A/" plānoja gūt ieņēmumus no saimnieciskās darbības, proti, lauksaimniecības produkcijas, tai skaitā graudu iepirkuma un pārdevuma (komisijas maksas) kopsummā 350000 *euro* apmērā, tāpat no pamatlīdzekļu pārdošanas un debitoru parādu atgūšanas.

TAP pasākumu plāna 8.1.apakšpunktā norādīta viena no metodēm maksātspējas atjaunošanai – maksājumu saistību izpildes atlikšana: kas attiecināma uz visiem kreditoriem, kuru apmaksas vai izpildes termiņš iestājies pirms TAP uzsākšanas vai tā laikā; maksājumi kreditoru saistību apmierināšanai TAP laikā tiek veikti saskaņā ar grafiku; visas kreditoru maksājumu saistības, kurām tiks piemērota šī metode, tiks apmierinātas proporcionālā apmērā.

TAP pasākumu plāna 11.punktā tika paredzēts, ka plāna īstenošanas laikā parādniece, nesaskaņojot ar uzraugošo personu, drīkst slēgt visa veida darījumus, izņemot tos, kas var pasliktināt parādnieka finansiālo stāvokli vai kaitēt kreditora kopuma interesēm, kā arī citus darījumus, kas noteikti Maksātnespējas likuma 49.panta pirmajā daļā.

TAP pasākumu plāna 4.pielikumā norādīta kreditoru prasījumu dzēšanas kārtība un termiņi.

Tātad atbilstoši TAP pasākumu plānam prasītājai bija jāturpina sava saimnieciskā darbība, iegūstot līdzekļus – komisijas maksu, no lauksaimniecības produkcijas pirkšanas-pārdošanas. Minētais plāns neparedzēja, ka parādi kreditoriem tiks segti arī no saņemtiem līdzekļiem par biedru piegādātajiem un LPKS "/Nosaukums A/" pārdotajiem graudiem no konkrētā gada ražas.

[16.1.5] Lietā iesniegts LPKS "/Nosaukums A/" un tās biedra – /Nosaukums B/ noslēgtais pirkuma līgums Nr./numurs/ (lietas 27.lapa), saskaņā ar kuru parādniece apņēmusies no atbildētājas nopirkt un apmaksāt preci – 2019.gada ražas kviešus, par LPKS "/Nosaukums A/" noteikto graudu iepirkuma cenu tonnā. Minētais pirkuma līgums noslēgts pēc apstiprinātā TAP pasākumu plāna. Tādejādi secināms, ka gan pats darījums, gan tā izpilde, par ko liecina pavadzīmes rēķini (lietas 32.-33.lapa), bija notikusi prasītājas tiesiskās aizsardzības procesa pasākuma plāna īstenošanas laikā kreditoru kopuma interesēs.

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts pirmās instances tiesas secinātais, vērtējot TAP pasākumu plānu un pirkuma līgumā pielīgto, ka /Nosaukums B/ piegādāto LPKS "/Nosaukums A/" preci – kviešus, faktiski nopirkusi AS "/Nosaukums C/," ka prasītājai, veicot 2019.gada 26.septembrī un 3.oktobrī pārskaitījumu, darījumā ir bijusi tikai starpnieka loma.

Tiesas kolēģija pievienojās Zemgales rajona tiesas atzītajam, ka no līguma satura un minētajiem pierādījumiem, ir secināms, ka preci (graudus) faktiski ieguvusi (nopirkusi) AS /Nosaukums C/ nevis prasītāja un, ka līguma 1.11.punkts pēc būtības noteic, ka samaksa par graudiem faktiski tiek veikta nevis no parādnieka mantas vai naudas līdzekļiem, bet gan no AS /Nosaukums C/ naudas, ko tā ieskaita prasītājai par graudiem, ko prasītāja saņēmusi no atbildētājas.

[16.1.6] Apelācijas sūdzībā izteikti iebildumi par pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem, izvērtējot administratora argumentus par parādnieces maksājumu veikšanu biedram pretēji kreditoru interesēm, neievērojot kreditoru vienlīdzības principu, un par pirmās instances tiesas nepamatotu Maksātnespējas likuma 40.panta piemērošanu.

Atbildot uz šiem apelācijas sūdzības iebildumiem (sk., šī sprieduma 6.1.punktu), Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka Senāts identiskā lietā, ņemot vērā Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punkta regulējumu, Maksātnespējas likumā noteikto TAP mērķi (3.pants) un konkrētā TAP plānā pielietoto uz mērķa sasniegšanu vērsto metožu izvēli, secināja, ka parādnieces kreditori, akceptējot TAP plānu, kas paredzēja, ka viens no būtiskākajiem līdzekļu iegūšanas avotiem būs komisijas maksas, ko parādniece var iegūt tikai, turpinot būt par starpnieci starp lauksaimniecības produkcijas ražotājiem (kooperatīvās sabiedrības biedriem) un lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājiem, akceptējuši, ka šie darījumi atzīstami par pieņemamu saimniecisko darbību TAP plāna realizēšanas laikā. Ievērojot jau iegūto tiesību saglabāšanas principu, uz kuru atsaucas arī pirmās instances tiesa, Senāts norādīja, ka nav pamata atzinumam, ka naudas samaksa atbildētājai (arī LPKS "/Nosaukums A/" biedrs) TAP plāna realizācijas laikā un saskaņā ar to, ir pretrunā kreditoru vienlīdzības principam. TAP plāna realizācijas laikā parādniece ir tiesīga turpināt veikt TAP plāna nosacījumiem atbilstošu saimniecisko darbību. Proti, parādniecei ir atļauts veikt saimniecisko darbību, neanulējot tās ietvaros veiktos darījumus *(sk. Senāta 2021.gada 7.decembra sprieduma lietā*

Nr.SKC-903/2021 (ECLI:LV:AT:2021:1207.C69343820.8.S) 5.5.punktu).

Šādos apstākļos lietā ir pamats secināt, ka /Nosaukums B/ izmaksāto summu 29414,14 *euro* par parādniecei piegādātajiem kviešiem nav pamata uzskatīt par parādu Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, bet par maksājumiem atbildētājai, kas saistīti ar parādnieces komercdarbības nodrošināšanu TAP pasākumu īstenošanai, tādēļ Maksātnespējas likuma 6.pantā reglamentētais kreditoru, arī to, pret kuriem saistības iestājušās TAP laikā, vienlīdzības princips uz izmaksāto summu nav attiecināms.

Pamatojoties uz minēto, nav konstatējams viens no Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajiem kritērijiem samaksātās summas atgriešanai.

Šai sakarā lietā nav pamata runāt par atbildētājai kādām piešķirtām priekšrocībām, parādniecei turpinot TAP pasākumu plāna izpildi.

Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas izteiktajam argumentam – lai gan prasītājas TAP pasākumu plānā nav norādīts uz priekšrocībām, ko iegūtu šī plānā norādīto pasākumu graudu vai citas produkcijas piegādātāji, atzīt, ka par piegādāto produkciju tiem nepienāktos samaksa, jo pastāv citi kreditori, pret kuriem saistības radušās jau iepriekš, būtu neloģiski un šāda Maksātnespējas likuma interpretācija nesekmētu TAP pasākuma plāna izpildi, kura mērķis ir veicināt prasītājas maksātspējas atjaunošanu un norēķināšanos ar kreditoru kopumu.

Attiecīgi, ievērojot jau iegūto tiesību saglabāšanas principu, nav pamata atzinumam, ka nauda, ko atbildētāja saņēmusi no parādnieka TAP plāna realizācijas laikā un saskaņā ar to, ir pretrunā ar kreditoru vienlīdzības principu.

[16.2] Administratora lietā norādītais, ka prasītāja nav pildījusi TAP pasākumu plānu, bet veikusi naudas izmaksas saviem biedriem, nonāk pretrunā ar neapstrīdēto faktu, ko norādījusi atbildētāja paskaidrojumos, ka TAP laikā samazinājies kreditoru prasījumu apjoms, ar faktu, ka LPKS "/Nosaukums A/" laikā no 2019.gada 13.augusta līdz 2019.gada 12.decembrim saņēmusi naudas līdzekļus par lauksaimniecības produkcijas piegādi no AS "/Nosaukums C/" 582353,49 *euro* (lietas 67.lapa), ka prasītāja nav izmaksājusi /Nosaukums B/ visu pēc 2019.gada 29.augusta Pavadzīmes-rēķina Nr./numurs/ un 2019.gada 5.septembra Pavadzīmes-rēķina Nr./numurs/ norādīto preces summu, bet ieturējusi maksu, kā to norādījusi atbildētāja, par pakalpojumu – graudu pirmapstrādi (lietas 28.,29.lapa).

[16.3] Administratora norādīto apstākli, ka LPKS "/Nosaukums A/" nav saņēmusi TAP laikā no AS "/Nosaukums C/" pielīgto komisijas maksu, nevar attiecināt uz atbildētāju, kura savas saistības atbilstoši noslēgtajam pirkuma līgumam ir pildījusi, turklāt prasītājai turpinot saimniecisko darbību un piemērojot TAP metodes.

[16.4] Lietā nav strīda, ka par uzraugošo personu LPKS "/Nosaukums A/" tiesiskās aizsardzības lietā iecelta /pers. D/.

TAP pasākumu plāna 11.punktā "Darījumu veidi, kurus parādnieks drīkst veikt, nesaskaņojot ar tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošo personu, un šo darījumu apmērs" norādīts, ka tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas laikā parādnieks, nesaskaņojot ar uzraugošo personu, drīkst slēgt visa veida darījumus, tajā skaitā drīkst slēgt līgumus darba tiesisko attiecību jomā un jebkurus citus nepieciešamos ar saimniecisko darbību saistītos darījumus, izņemot darījumus, kas var pasliktināt parādnieka finansiālo stāvokli vai kaitēt kreditoru kopuma interesēm, kā arī citus darījumus, kas noteikti Maksātnespējas likuma 49.panta pirmajā daļā. Darījumus, kuru apjoms ir 30000 *euro* vai lielāks, parādnieks drīkst veikt tikai ar uzraugošās personas saskaņojumu. Parādniekam ir aizliegts sadalīt darījuma apmēru, izveidojot tos par vairākiem viena veida darījumiem, kas nesasniedz 30000 euro.

Lietā nav strīda, ka konkrētais darījums pārsniedza TAP pasākumu plāna 11.punktā atļauto darījumu apjomu, taču no minētajām pavadzīmēm-rēķiniem (lietas 28., 29.lapa) redzams, ka preci no /Nosaukums B/ pieņēmusi uzraugošā persona, parakstot darījuma apliecinošos dokumentus, ko tiesas kolēģija vērtē kā konkrētā darījuma saskaņojumu.

[16.5] Spriežot par iespējamību piemērot konkrētajā strīdā Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punktā minēto tiesību normu, tiesa papildus izmanto Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1023 (2019.gada 20.jūnijs) par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, parādsaistību dzēšanu un diskvalifikāciju un ar pārstrukturēšanu, maksātnespēju un parādsaistību dzēšanu saistīto procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem, ar ko groza Direktīvu (ES) 2017/1132 (Direktīva par pārstrukturēšanu un maksātnespēju), normas.

Direktīvā iekļautās normas pagaidām nav pārņemtas Latvijas nacionālajos tiesību aktos, bet tas nevar būt tiesai šķērslis izmantot Direktīvā iekļautās normas spēkā esošo nacionālo normu interpretācijas vajadzībām.

Nolūkā ieviest nacionālajā regulējumā minētās direktīvas principus, ir izstrādāts Maksātnespējas likuma grozījumu likumprojekts, kura anotācijā minēts, ka Maksātnespējas likumā nepieciešams skaidri paredzēt, ka šādi finansējumi (pagaidu un jauni) ir aizsargājami vēlāka maksātnespējas procesa gadījumā, vienlaicīgi paredzot, ka šādas darbības nebūtu apstrīdamas, atceļamas vai atzīstamas par spēkā neesošām vēlāka maksātnespējas procesa gadījumā tikai tāpēc, ka tie ir pretrunā kreditoru kopuma interesēm, ja vien, protams, nav pierādījumu par to, ka finansējums vai darījums ir bijis ļaunprātīgs, lai gūtu priekšrocības pār citiem kreditoriem, kuras citādi nesaņemtu *(sk. Paziņojums par līdzdalības iespējām likumprojekta „Grozījumi Maksātnespējas likumā", likumprojekta „Grozījumi Civilprocesa likumā" un likumprojekta „Grozījumi Komerclikumā" izstrādes procesā. Pieejams: https://www.tm.gov.lv/lv/pazinojumspar-lidzdalibas - iespejam - likumprojekta - grozijumi* maksatnespejas-likuma-likumprojektagrozijumi-civilprocesa-likuma-un-likumprojekta-grozijumi-komerclikuma-izstrades-procesa-lidz11 2020-gada-23-oktobrim [Resurss apskatīts 01.04.2021.])

[16.6] Tiesas kolēģija pilnībā pievienojas apelācijas sūdzībā izteiktajai atziņai, kas izteikta Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 31.maija spriedumā lietā Nr.C29603615, par to, ka likumdevējs Maksātnespējas likuma 99.pantā ir imperatīvi noteicis kārtību, kādā notiek parāda segšanai samaksāto summu atgriešana. Šajā tiesību normā likumdevējs tiesai nav devis tiesības, izdarot kādus taisnīguma, taisnprātības, lietderības vai citus apsvērumus, atkāpties no noteiktās kārtības, jo šīs normas mērķis ir – kreditoru kopuma tiesību un tiesisko interešu aizsardzība, šajā gadījumā pretnostatot tās atbildētājas tiesībām un tiesiskajām interesēm (*sk. Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 31.maija sprieduma lietā Nr.C29603615 8.3.punktu).*

Taču izskatāmajā lietā prasība netiek noraidīta uz šādiem pamatiem. Prasība tiek noraidīta tādēļ, ka netiek nodibināti materiālajā tiesību normā noteiktie kumulatīvie kritēriji parāda segšanai samaksātās summas atgriešanai.

[16.7] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamata piemērot konkrētajā strīda Maksātnespējas likuma 99.panta pirmās daļas 2.punktu naudas līdzekļu 29414,14 *euro* atprasīšanai no atbildētājas. Līdz ar to maksātnespējīgās LPKS "/Nosaukums A/" administratora prasība pret /Nosaukums B/ir noraidāma kā nepamatota.

[16.8] Zemgales rajona tiesa 2021.gada 30.aprīļa spriedumā pareizi novērtējusi tiesību normas, lietas apstākļus un pierādījumus, devusi tiem pareizu juridisku novērtējumu, līdz ar to pamatoti prasību noraidījusi.

[17] Tā kā saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu administratori ir atbrīvoti no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos prasībās, kas celtas to personu labā, kurām pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process (..), nesamaksātie tiesas izdevumi par labu valstij no prasītājas nav piedzenami un tos uzņemas valsts.

[17.1] Civilprocesa likuma normas neatbrīvo maksātnespējīgu prasītāju, kura prasība tiek noraidīta, no tiesas izdevumu atlīdzināšanas pretējai pusei.

Atbildētajai juridisko palīdzību šajā lietā kopš 2020.gada 28.septembra sniedz zvērināts advokāts Jānis Lapsa. Lietā iesniegti advokāta rēķini par kopējo summu 2721,50 *euro* (lietas 119., 120., 121., 159.lapa).

Atbilstoši prasības summas 29414,14 *euro* apmēram saskaņā ar Civilprocesa likuma pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu, (11) daļu un otro

daļu maksimāli atlīdzināmie izdevumi par advokāta palīdzību atbildētājai ir 2850 *euro*.

Tādējādi no prasītājas atbildētājas labā ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi 2721,50 *euro* apmērā.

[17.2] Pretēji pirmās instances tiesas spriedumam nav pamata noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu, kā to paredz Civilprocesa likuma 204.[1] pants, jo prasītājai joprojām ir aktīvs maksātnespējas process, kas nozīmē, ka visas saistības, tajā skaitā tās, kuras maksātnespējas procesa laikā parādniekam rodas uz sprieduma pamata, tiek pildītas termiņos un kārtībā, kāda noteikta Maksātnespējas likumā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt maksātnespējīgās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "/Nosaukums A/" prasību pret /Nosaukums B/ par naudas līdzekļu 29414,14 *euro* piedziņu.

Piedzīt no maksātnespējīgās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "/Nosaukums A/," reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 2721,50 *euro*, kas ieskaitāmi kontā Nr./konta numurs/ AS "Swedbank."

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā un samaksājot drošības naudu 300 *euro* apmērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas Nr.90000068892, Valsts kases kontā Nr.LV83TREL8280010000000.

Sprieduma faktiskā sastādīšanas diena – 2022.gada 5.aprīlis.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Sniedzītis
Tiesnese A.Misiuna
Tiesnese D. Baltā

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisku parakstu un satur laika zīmogu.

Dokumenta oriģināls glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā.